

Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

VIITE: Lausuntopyyntö 3.10.2022

ASIA: Lausunnon antaminen aiheesta HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Kalatalouden Keskusliitto kiittää lausumismahdollisuudesta. Annamme lausuntopyynnön mukaisesti tilannekatsauksen yhdistyksen toiminnasta sekä jäsenistöstä. Tämän lisäksi keskitymme lausunnossamme Maa- ja metsätalousministeriön hallinonalaan ja kalatalouden edistämisen momenttiin (momentti 30.40.51).

Kalatalouden Keskusliitto on vuonna 1891 perustettu kalatalousneuvonnan keskusjärjestö. Yhdistyksen toimisto on Helsingin Malmilla. Toimihenkilöitä liiton palveluksessa on tällä hetkellä yhdeksän. Yhdistyksen sääntömääräinen tarkoitus on tukea, ohjata ja valvoa jäsenyhdistystensä toimintaa sekä toimia niiden keskusjärjestönä maamme kalatalouden yleisen kehityksen edistämiseksi. Yhdistyksen jäseniä ovat 21 maakunnallista kalatalouskeskusta ja kalastajaliittoa sekä kolme muuta jäsentä. Tarkoitustaan yhdistys toteuttaa laajalla julkaisutoiminnalla, sähköisellä viestinnällä, antamalla lausuntoja, tekemällä esityksiä ja aloitteita, järjestämällä koulutustilaisuuksia sekä pitämällä yhteyttä viranomaisiin sekä koti-, että ulkomaisiin järjestöihin.

Yhdistyksen toimintastrategian mukaisia ensisijaisia kohderyhmiä ovat vesialueiden omistajat, media, kalatalousasioista päättävät sekä suuri yleisö. Neuvontatyömme kohdistuu lisäksi tasapuolisesti sekä kaupallisen kalastuksen harjoittajiin että vapaa-ajan kalastajiin.

Yhdistys on luonteeltaan voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhteisö. Liiton rahoituksesta merkittävä osa tulee erityisavustushankkeen kautta talousarvion momentilta 30.40.51 – kalatalouden edistäminen. Keskusliitto toimii väliportaana maa- ja metsätalousministeriön ja jäsenjärjestöjensä välillä, hakee ja välittää rahoitusta jäsenjärjestöilleen sekä kokoaa jäseniltä vuosittain yhteisen raportin varojen käytöstä ja toimittaa sen edelleen ministeriölle.

Pidämme talousarvion momenttia 30.40.51 kalatalousalan jatkuvuuden kannalta tärkeimpänä momenttina. Talousarvioesityksessä 2023 momentille 30.40.51 esitetään 10,775 miljoonaa euroa perustuen vuoden 2021 kalastonhoitomaksujen lunastusmäärään, kalastuslain mukaiseen indeksitarkistukseen sekä hallitusohjelman mukaisten toimenpiteiden budjettivarauksiin.

Korona-aikana lisääntynyt luontoharrastus näkyi vielä vuonna 2021 kalastonhoitomaksujen runsaissa lunastusmäärissä. Määrät kääntyivät kuitenkin edellisvuodesta laskuun johtuen kalastavan väestönosan ikärakenteesta. 65-vuotta täyttävistä vapautuu kalastonhoitomaksusta enemmän väkeä kuin nuoresta päästä 18-vuotiaita tulee maksun piiriin. Negatiivinen kehitys on jatkumassa kuluvana vuonna ja ajamme tavoite on hidastaa maksukertymän rapautumista poistamalla kalastuslaista 65-vuotiaiden vapautus tai nostamalla ikäraja 70 vuoteen.

Toinen kalastonhoitomaksuun liittyvä ongelma liittyy tämänvuotiseen kiihtyneeseen inflaatioon.

Viime vuodet hintojen ja sen myötä elinkustannusindeksin nousu on ollut hyvin maltillista. Vuoden 2022 poikkeuksellinen tilanne maailmanpolitiikassa on johtanut voimakkaaseen inflaatioon ja elinkustannusindeksin nopeaan nousuun. Talousarvioesityksen mukainen kalastonhoitomaksujen korotus perustuu täysien vuosien elinkustannusindeksiin, jolloin tämän vuoden kiihtynyt inflaatio ei näy lainkaan korotusesityksessä. Kalastonhoitomaksujen merkitys koko kalatalousalan rahoituksessa on keskeinen ja jos maksun hinta sidotaan eteenpäin viideksi vuodeksi jo toteutunutta kustannusten nousua selkeästi alemmalle tasolle, aiheutuu tästä alalle pitkäksi aikaa selkeä rahoitusvaje.

Seuraavan indeksitarkistuksen yhteydessä viiden vuoden päässä maksuihin olisi näillä laskentaperusteilla tulossa puolestaan niin suuri korotus, että tämä tulee todennäköisesti aiheuttamaan huomattavaa poliittista vastustusta sekä ylisuurena kertakorotuksena vähentää maksuhalukkuutta.

Kesäkuun 2022 loppuun mennessä (vuoden ensimmäinen puolisko) elinkustannusindeksi nousi pistearvoon 2165. Tätä viitearvona käyttäen kalastonhoitomaksun vuosimaksun hinnaksi tulisi 51 euroa, viikkomaksuksi 17 euroa, päivämaksuksi 7 euroa ja kalastusmatkailuyrittäjien maksuksi 112 euroa. Esitämme vuoden 2023 talousarviota päivitettäväksi näitä hintoja käyttäen ja kesäkuun 2022 indeksiarvoa käytettäväksi pohjana viiden vuoden päästä tehtävässä seuraavassa kalastuslain mukaisessa indeksikorotuksessa.

Helsingissä 24. päivänä lokakuuta 2021

Vesa Karttunen
Toiminnanjohtaja